

60497084-8	10/2017	גלובס - כותרת	עמוד 2	1/2	26.26x36.91
יגוד לשכות המסחראוראל לין - נשיא איגוד לשכות המסח - 35010					

יעקב ליצמן

ליצמן מגייס מומחים כדי להילחם בביקורת על סירוס רפורמת הסוכר

שני מוזס, עמ' 2

"טענת התעשיינים שסימון המוצרים יעלה את המחירים לא מחזיקה מים, זה קשקוש"

כך אומר ל"גלובס" פרופ' אייל וינטר, אחד משני המומחים העולמיים לכלכלה התנהגותית שגייס מנכ"ל משרד הבריאות, משה בר סימן טוב, כדי שייתנו חוות דעת לגבי החשיבות בהדבקת הסימון השלילי על חזית האריזות • במשרד הבריאות ייפגשו מחר עם נציגי משרדי האוצר, הכלכלה והמשפטים, בכוונה להשיג תמיכה ברפורמה ולהחיל אותה בחודש מארס 2018 / שני מוזס

הלחצים שוב משפיעים על מה שקורה במשרד הבריאות – והפעם מדובר על לחץ תקשורתי: גורמים במשרד הבריאות מאשרים כי נקבע מועד חדש לכניסתה לתוקף של רפורמת סימון המזון – מארס 2018 – כלומר, דחייה של חודשיים בלבד ממועד כניסתה המקורי לתוקף. גורם במשרד הבריאות אמר היום ל"גלובס", כי "ככל שהדברים תלויים בנו, מצד משרד הבריאות נעשה את כל המאמצים להתחיל את הרפורמה במארס 2018, ואנחנו עובדים על נוסח תקנות סימון תזונתי חדש". אמנם, קשה לפקפק בכוונות של משרד הבריאות, אך המועד לא תלוי אך ורק בו, שכן עדיין לא הושגו הסכמות מול המשרדים ששותפים לאישור הרפורמה – הכלכלה, האוצר והמשפטים. לפניית "גלובס" למשרד הכלכלה בשאלה האם הושגו הסכמות והמשרד יתמוך ברפורמה במתכונתה הנוכחית, לא התקבלה תגובה. אתמול התקיימה פגישה של המשרדים המעורבים ברפורמה, שבה הוחלט על המועד החדש, ומחר, רגע לפני חג הסוכות, צפויה פגישה גורלית נוספת, שבמהלכה ינסו לגייס במשרד הבריאות את המשרדים האחרים לעבודת מטה משותפת שתאפשר את מימוש סימון המוצרים כרגע סלע המחלוקת הוא המיקום שבו יסומן הסימון השלילי: במשרד הבריאות מתעקשים על החשיבות של הדבקת הסימון השלילי על מוצרים שמכילים כמות גבוהה של סוכר, נתון ושומן בחזית האריזה. לעומת זאת, באיגוד לשכות המסחר, המייצג את היבואנים, גורסים כי סימון בחזית האריזה עשוי לייקר את מחיר המוצר בעד 30%, תלוי בגודלו.

פרופ' אריאלי: סימון מאחור אינו יעיל

כדי לנסות ולרתום את המשרדים שעד כה תקעו מקלות בגלגלי הרפורמה, מקדמים במשרד הבריאות שני מהלכים. המהלך הראשון הוא מהלך עוקף לחוק שתוקע היום את הרפורמה, אותו חוק שבאיגוד לשכות המסחר נתלים בו כגורם המעכב המרכזי. מדובר בחוק קביעת מועד כניסה לתוקף של הוראות סימון מזון מראש, חוק שיזמה ב־2014 איילת שקד, הקובע שמהיום שרוצים לשנות אריזה של מוצר, יש לתת תקופת

היערכות של שנתיים. אם יש רצון לקצר את לוח הזמנים, צריך להקים מנגנון עם ועדה שתבחן את הסיבות לקיצור לוחות הזמנים, ורק אז ניתן לעשות זאת. במהלך השני נקט מנכ"ל משרד הבריאות, משה בר סימן טוב, אשר גייס שני מומחים בכירים בעלי שם עולמי בכלכלה התנהגותית ובתורת קבלת החלטות, פרופ' אייל וינטר ופרופ' דן אריאלי, על מנת שיעבירו חוות דעת שתשכנע בחשיבות הגבוהה של הדבקת הסימון השלילי האדום בקרמת האריזה של מוצרי המזון. לפי פרופ' אריאלי, את תהליך ההחלטה לגבי בחירת מוצר יש לחלק ל־3: ההחלטה האם לקנות את המוצר, ההחלטה באיזה מוצר לבחור, וההחלטה כמה לצרוך מהמוצר. כשהצרכן מתלבט לגבי צריכת מוצר מסוים, הסימון בחזית האריזה מגיש לו את המידע באופן ברור ביותר ובכך משפיע על קבלת ההחלטה ומשנה את ההתנהגות. לפיכך, סימון בחלק האחורי של האריזה אינו משמעותי משום שהצרכנים אינם מסובכים את האריזה. פרופ' וינטר מאשר כי בשבועות האחרונים קיבל פנייה ממנכ"ל משרד הבריאות להעביר חוות דעת בסוגיית סימון המזון השלילי בקרמת האריזה, ובשיחה עם "גלובס" היום הוא אומר כי "מדובר ברפורמה חשובה שכבר קיימת במדינות אחרות, והיא טובה לאזרחי מדינת ישראל. אני מבין את דאגת התעשיינים ואת החשש שלהם, אך איני מסכים עם הטענה שהתנגדותם נובעת מהעלויות הנוספות שיכפו עליהן בסוגיית המיקום על האריזה. החשש האמיתי שלהם הוא מירידה בביקושים של מוצרים שסימונם בסימון שלילי. אם זה לא היה משנה, הם לא היו מתעקשים כל כך על המיקום של האזהרה.

"חשוב מאוד שהאזהרה תהיה מקדימה, כי זה המקום שאליו נחשף הלקוח. יש בכלכלה התנהגותית מה שנקרא 'אפקט בת היענה' – אנשים שלא רוצים לקבל חדשות רעות לא יתאמצו לחפש אותן. כך למשל, במקרים ששוק ההון בירידה, אנשים נוטים לפתוח את הדוחות הרבה פחות, וכשהשוק בעלייה הם יקראו

שר הבריאות יעקב ליצמן. לא מוותר

פרופ' אייל וינטר: "חשוב מאוד שהאזהרה תהיה מקדימה, כי זה המקום שאליו נחשף הלקוח. יש 'אפקט בת היענה' – אנשים שלא רוצים לקבל חדשות רעות לא יתאמצו לחפש אותן. אם מישהו מחזיק מוצר הוא לא יחפש את התווית מורכבת מחברות מוביליות שיכולות להתארגן במהירות לשנות את אופי המוצרים שהן מייצרות. אם החברות יעשו רפורמה בעצמן וירגילו את הצרכנים לאכול מוצרים בריאים יותר, הן ירוויחו מזה. התעשיינים לא צריכים לחשוש אם הם ישנו את המוצרים שלהם. מי שלא ישתנה, בהחלט צריך לחשוש".
• **ומה לגבי היבואנים?**
"גם יבואן יכול לשנות את התמהיל של המוצרים שהוא מייבא, למוצרים בריאים יותר. צריך שהתעשיינים והיבואנים יהיו מודעים לכך שלאט־לאט, גם בלי המדבקות, הביקוש למוצרים לא בריאים יורד. התעשיינים והיבואנים חייבים להתאים את עצמם לשינוי, ולא להאשים את הממשלה בכך שהיא מזרזת המצב החדש".

אוריאל לין, נשיא איגוד לשכות המסחר: "השיטה הפשטנית של סימון המוצרים לא תועיל לבריאות הציבור אלא תזיק. היא תחנך צרכנים להאמין שכל מה שאין עליו תווית אדומה אלה הם מאכלים בריאים עבורם, וזה רחוק מאוד מלהיות האמת. צריך החלטת ממשלה העוסקת בחינוך לאכילה בריאה"

פרופ' דן אריאלי. החלטה בשלושה חלקים

אותם הרבה יותר. אנשים לא אוהבים לצרוך חדשות שליליות. אם מישהו מחזיק מוצר הוא לא יחפש את התווית באחורי המוצר, אבל אם האזהרה תהיה מולו הוא לא יוכל להתעלם ממנה. "טענת התעשיינים שהסימון יעלה את המחירים לא מחזיקה מים, זה קשקוש. אמנם יהיו מעט עלויות נוספות נמוכות על הדבקת המדבקה, אך תהיה ירידה בביקוש למוצרים, שבהכרח תוריד את המחיר. הרי כשביקוש יורד, המחיר יורד. התעשייה בארץ מורכבת מחברות מוביליות שיכולות להתארגן במהירות לשנות את אופי המוצרים שהן מייצרות. אם החברות יעשו רפורמה בעצמן וירגילו את הצרכנים לאכול מוצרים בריאים יותר, הן ירוויחו מזה. התעשיינים לא צריכים לחשוש אם הם ישנו את המוצרים שלהם. מי שלא ישתנה, בהחלט צריך לחשוש".

היצרנים: "הנושא ירד מסדר היום"

הרפורמה נתקלה בלא מעט מעצורים מאז שיצאה לדרך. באפריל 2016 הוקמה ועדה ציבורית לאסדרת

צריכת מזון בריא וצמצום צריכת מזון מזיק, בדגש על סוכר, נתרן ושומן רווי. מסקנות הוועדה פורסמו בנובמבר 2016, ובאפריל האחרון פרסם המשרד טיוטה ראשונה לציבור עם המלצותיו לסימון מוצרי מזון. בחודש יוני קיימה ועדת הבריאות של הכנסת דיון על תוכנית המשרד לסימון מוצרי מזון, ובתקופה הקרובה התקנות היו אמורות להגיע לאישור הוועדה, ולהיכנס לתוקף כבר בינואר 2018.

ביום שבו התפרסמו לראשונה התקנות, בנובמבר 2016, החל איגוד לשכות המסחר בהפעלת לחצים אינטנסיביים ששינתה לחלוטין את התמונה. האיגוד עירב את כל מי שרק אפשר כדי לעצור את מה שהתרחש עד אותו שלב מאחורי גבו: את משרד הכלכלה, משרד המשפטים, משרד האוצר, הממונה על ההגבלים העסקיים, האיחוד האירופי ואפילו שגרירות ארה"ב – כל הגורמים הללו הביעו עמדה המתנגדת לתקנות בדרך זו או אחרת.

בשבוע שעבר הודיע משרד הבריאות כי הרפורמה תידחה. בתגובה לפניית "גלובס", אישר או המשרד באופן רשמי כי צפוי "עיכוב מסוים": "תקנות סימון המזון נמצאות כרגע במשרד המשפטים לניסוח סופי, ואנו מניחים כי יונחו על שולחן ועדת העבודה, הרווחה והבריאות במהלך מושב החורף הקרוב. אנו מניחים כי יהיה עיכוב מסוים בכניסה לתוקף, והדברים יידונו במסגרת הוועדה".

משיחות עם יבואנים ועם תעשיינים עולה כי בתקופה האחרונה הורידו החברות את הנושא מסדר היום שלהן, שכן הן חשו שהלחץ שהפעיל הלובי של איגוד לשכות המסחר שגייס למאבק גם את האיחוד האירופי והשגרירות האמריקאית, עשה את שלו.

גורמים באחת החברות אמרו ל"גלובס", כי "הנושא רדום, אף אחד לא מתעסק בזה בשבועות האחרונים", ואילו גורם אחר הוסיף: "יש תחושה שזה ירד מסדר היום וצפוי להידחות ולהידחות כפי שקרה עם הרפורמה השנייה של המשרד" (רפורמת התמרוקים – ש"מ).

60497083-7	10/2017	גלובס - כותרת	עמוד 3	2/2	16.18x32.08
יגוד לשכות המסחר אוראל לין - נשיא איגוד לשכות המסח - 35010					

פרופ' אייל וינטר. "מי שלא
ישתנה, בהחלט צריך לחשוש"
צילום: תמונה פרטית

מהמורות בדרך לרפורמת סימון המזון

אפריל 2016

הקמת ועדת האסדרה
לתזונה בריאה

נובמבר 2016

הוועדה מגישה
את המלצותיה

אפריל 2017

פרסום טיוטה לציבור של
הרפורמה לסימון מזון שלילי

יוני 2017

דיונים בוועדת הבריאות,
התנגדויות האיחוד האירופי
וארגונים אמריקאיים

ספטמבר 2017

משרד הבריאות מודיע
שהרפורמה תתעכב

אוקטובר 2017

ניסיון להגיע להסכמות
כדי ליישם את הרפורמה
במארס 2018

כראגה לבריאותם".
עו"ד אוראל לין, נשיא איגוד
לשכת המסחר, הגיב לאפשרות
שתקנות סימון מוצרי המזון ייכנסו
לתוקפן במאוס: "האם סימון מוצרי
מזון בהרבקת תווית אדומה על פני
העטיפה תוסיף עלויות או לא אינה
השאלה המרכזית, ולא על פיה נכון
וצריך לקבל את ההחלטה. בסימון
הזה, שהוא בסטייה בולטת מהמקובל
מארצות אירופיות, אנחנו בעצם
מפרים הסכמי סחר עם גוש הסחר
הגדול ביותר של ישראל. 50% מכלל
היבוא הישראלי מגיע מהאיחוד
האירופי. אנחנו צריכים לעבוד
בתיאום עם האיחוד ולא בקונפליקט
נגדו".

עוד הוסיף לין, כי "השיטה
הפשטנית הזו בסופו של דבר לא
תועיל לבריאות הציבור אלא תזיק
לה. היא תחנך צרכנים להאמין שכל
מה שאין עליו תווית אדומה אלה הם
מאכלים הבריאים עבורם, וזה רחוק
מאוד מלהיות האמת.

"מאכלים שאינם ארוזים ואשר
נמכרים בתפוזות, כגון בורקס,
עוגות ועוגיות המכילים שומן טרנס,
או מאכלים כמו צ'יפס מטוגן –
מסוכנים יותר ממאכלים המכילים
סוכר ברמה מסוימת. מה שכן צריך
זו החלטת ממשלה מקיפה העוסקת
בחינוך יסודי לאכילה בריאה, הן
ברמה של מערכת החינוך לילדים והן
בקרב המשפחה".

ממשרד המשפטים נמסר: "תקנת
סימון המזון נבדקות במחלקה לחקיקת
משנה במשרד. בשלב זה, הטיפול טרם
הסתיים".

שרגא ברוש, נשיא
התאחדות התעשיינים:
"התעשייה הישראלית
פועלת בשיתוף פעולה
מלא עם משרד הבריאות,
והסכימה לשנינויים
שמוביל המשרד
למרות הקשיים הרבים
שהתקנות החדשות
מטילות עליה ועל אף
השינויים המשמעותיים
וההשקעות הגדולות
שיהיה עליה להשקיע"

"סטייה בולטת מהמקובל באירופה"

שרגא ברוש, נשיא התאחדות
התעשיינים, מסר היום כי "בריאות
הצרכנים חייבת לעמוד לנגד עיני כל
משרדי הממשלה, בדיוק כפי שעמדה
לעיני שר הבריאות יעקב ליצמן וכפי
שעמדה כל הזמן לעיני תעשיית
המזון הישראלית.

"התעשייה הישראלית פועלת
בשיתוף פעולה מלא עם משרד
הבריאות לאורך כל הדרך, והסכימה
לשינויים שמוביל המשרד למרות
הקשיים הרבים שהתקנות החדשות
מטילות עליה ועל אף השינויים
המשמעותיים וההשקעות הגדולות
שיהיה עליה להשקיע במפעלים.
תעשיית המזון הישראלית מחויבת
ללקוחותיה ולכן תמשיך לרבוק